

40. smotra folklornih amatera

III. koncert

Folklorne skupine 7.05.2017. - Mala dvorana KD Vatroslav Lisinski, 19:00 sati

1. Kulturno umjetničko društvo *Valentino*

Folklorna skupina

Igrajte nam mužikaši

Članovi skupine nastupili su u zagorskim nošnjama. Potrebno je više pažnje posvetiti međusobnom usklađivanju duljina haljina *janjki* kod članica. Veličine ženskih nošnji adekvatne i odgovaraju tjelesnoj građi izvođača. Kod jedne izvođačice zagorski *rukavci* su zamijenjeni košuljom šireg kroja. Obuća adekvatna (visoke cipele na vezanje te kod jedne izvođačice niske crne privatne? cipele). Ženska nošnja oplemenjena haljeticima dobrih veličina ili crnim pojasevima, ali i tkanicama za koje mi nije poznato da se pojavljuju uz Zagorsku nošnju. Odabrani nakit, niske imitacije koralja, iako drugih tipoloških karakteristika, u kontekstu scenske upotrebe odnosno scenske prakse uglavnom korektni.

Marama korektno povezane na glavu, no nije jasan način uređenja kosa kod izvođačica. Ako je suditi na primjeru izvođačice kojoj je marama pala za vrijeme izvedbe, kose je trebalo urediti barem u onoj formi koju je dozvoljavala dužina kosa kod izvođačica- potrebno je uredno kosu počešljati na razdjeljak. Ukoliko se prilikom izvedbe dogodi da dio nošnje padne, potrebno ga je podignuti kako se po dijelu nošnje/kostima ne bi u nastavku točke gazilo. Muška nošnja se sastojala od čizama, *gaća*, košulje, kožnog pojasa, prsluka i šešira. Nošnje su uglavnom dobrih veličina, no potrebno je još poraditi na pripremi narodne nošnje za scensko korištenje, točnije potrebno ju je bolje izglacati.

2. Kulturno umjetničko društvo *Frankopan - Remete*

Folklorna skupina

Valpovački plesovi

Valpovački plesovi izvedeni su u narodnim nošnjama karakterističnim za Bizovac te sela Brođanci, Habjanovci i Ladimirevci. Šest djevojaka korektno je obučeno u nošnje ukrašene bušenim vezom. Potrebno je pripaziti na nekoliko detalja. Ukupna slika nošnji ovog tipa jest ipak nešto šira pa predlažem razmisliti o dodatnom škrobljenju/ jačem štirkanju; ovratnik *reklju* potrebno je jače uškrobiti kako bi bolje stajao; podsuknja *krilca* bi se trebala nazirati ispod *šlingeraja* odnosno suknje, te je cvjetni vijenac od umjetnih đurđica potrebno postaviti više prema čelu. Jedna djevojka je ponešto odstupala duljinom suknje od ostalih izvođačica. Tri plesača uredno obučeni, nošnje su adekvatne tjelesnoj građi izvođača te su korektno pripremljene za scensko korištenje. Članovi orkestra obučeni u slavonske nošnje- *gaće*, košulju *rubinu*, prsluk i oko pasa tkanica. Kod svih muških izvođača, iako je uz oba prikazana lokaliteta uvriježeno korištenje čizama, predložio bih opanke. Pripaziti na dužinu nogavica *gaća* kod plesača.

3. Hrvatsko kulturno društvo Braće Radića (Folklorna družina Scifrani)

Veteranska folklorna skupina

Plesovi otoka Ugljana

Veteranska folklorna skupina izvela nam je plesove Ugljana u narodnim nošnjama iz privatnih zbirki te dijelova nošnji iz Posudionice i radionice narodnih nošnji (kombinirani su dijelovi ruha sa bližih srednjodalmatinskih otoka- Pašmana i Murtera). Zanimljiva i promišljena kombinacija ženskog ruha kod koje je ipak potrebno još povesti računa oko međusobnog usklađivanja duljina haljina *carzi*. Kako su korištene i faldane i nefaldane pregače predlažem ujednačiti vrstu. Ovdje bi ispravnije bile nefaldane pregače. Kose uređene na ispravan način. Dvije plesačice su imale vijenac oko glave, a ostatak povezane marame *šudar*. Još malo pažnje posvetiti načinu vezivanja marama. Kao obuća korištene su *zepe* koje se korektna zamjena za *firale*. Muški članovi obučeni u standardno, scenski korišteno, ruho karakteristično za Dalmaciju- crne hlače, bijela košulja, crveni pojas, crni prsluk te na nogama cipele.

4. Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo Bosiljak, Čučerje

Veteranska folklorna skupina

Dragi dragoj fertun kupil- pjesme i plesovi Posavine

Korektan i dobi prikladan odabir posavskih narodnih nošnji. Plesačice su odjenule bijelom predom otkane ili izvezene nošnje uz varijaciju gornjeg odjevnog predmeta- haljetak *cabajka* te košulja *opleće*. Još malo pažnje posvetiti usklađivanju duljina međusobno među plesačicama, usklađivanju donjeg ruba *rubače* i *fertuna* unutar pojedinog kompleta te podobačenju donjih slojeva. Pravilno uređene kose te postavljena oglavlja poculice. Odabrani nakit, koraljne ogrlice, uglavnom ispravan. Pojedine ogrlice, ukoliko su vlasništvo Društva, treba prenizati na način da su niske koralja različitih dužina- od vrata prema prsima, od najkraće prema dužoj. Muški članovi nastupili su u klasičnom prikazu muške posavske narodne nošnje- opanci *kajišari*, *gaće*, košulja i crveni prsluk. Nošnje su veličina koje odgovaraju tjelesnoj građi izvođača te su korektno pripremljene za scensko korištenje.

5. Folklorni ansambl SKUD-a Ivan Goran Kovačić

Veteranska folklorna skupina

Nisam dugo pivala kroz selo- pjesme i plesovi Slavonije

Članice veteranske folklorne skupine nastupile su u trima varijantama ženske narodne nošnje Brodskog Posavlja. Dio članica odjenuo je *rubine vezenke* s tkanim pregačama, na prsima povezane marame *zejtinke* te cifrani kožušak, na glavi marama *križara*. Prema načinu slaganja oglavlja, te načinu zadizanja suknje *vezenke* dalo bi se zaključiti da se radi o načinu nošenja koji je karakterističan za istočno Brodsko Posavlje. Nošnje su korektno odjevene, no ipak je potrebno više pažnje posvetiti načinu slaganja marame te nije potrebno koristiti dijelove koji ne pripadaju odjevnom inventaru Brodskog Posavlja. Za dukate na lancu nije mi poznato da su nošeni u kontekstu ovog lokaliteta te sam mišljenja da bi izvođačice bile podjednako lijepe i bez njih. Nakit jest dio svečane narodne nošnje, ali nije uvjet.

Četiri plesačice i jedna tamburašica odjenule su djevojačku narodnu nošnju istočnog Brodskog Posavlja- šlingana *rubina*, pregača i *kalut*. Oglavlje- *coklovi* i djevojačka pletenica pravilno postavljeni. Kako je uz ovu varijantu postajao i način uređenja oglavlja za udane žene, iako ovo oglavlje nije pogrešno, predlažem razmisliti o oglavlju koje bi bilo prikladnije dobi. Kod ove varijante karakteristično je oblačenje *u široko* što se postiže s nekoliko podsuknji (*krilca* i

unteroci) te je potrebno još poraditi oko toga. Pripaziti na način pričvršćivanja pletenice jer se jedna do kraja izvedbe olabavila te je poskakivala.

Treća ženska varijanta prema stilu odijevanja, reklo bi se, također pripada odjevnom inventaru zapadnog Brodskog Posavlja, no u ovoj inačici nedostaje pregača. Više pažnje je potrebno posvetiti slaganju oglavlja- svileno podvezalo.

Članovi orkestra i plesači su nastupili u dvjema varijantama narodne nošnje Brodskog Posavlja. Kod "ljetne" potrebno je više pažnje posvetiti uređenju narodne nošnje, glačanju, pošto su pojedine košulje na leđnom dijelu bile izgužvane. Kod zimske varijante s plavim suknenim hlačama i valjanim kaputom *rekljom* potrebno je ispraviti način nošenja košulje. Košulju je potrebno nositi unutar hlača te je onda tkanica nepotrebna.

6. Kulturno umjetničko društvo Bukovac

Veteranska folklorna skupina

Pjesme i plesovi Pokuplja (praizvedba)

Dvanaest plesačica ove veteranske folklorne skupine nosilo je dvije varijante nošnji iz Pokuplja. Većina ih je bila odjevena u nošnje Rečice i Šišljavića dok su četiri bile odjevene u nošnje Jamnice. Gledano cjelokupno potrebno je poraditi na boljem međusobnom usklađenju duljina nošnji, odnosno više pažnje posvetiti usklađivanju duljina pregače i sukne *krila*. Nošnje su pravilno raspoređene sukladno tjelesnim proporcijama izvođačica. Odabir obuće visokih cipela na vezanje korektan. Pojedine čarape nisu bile prikladne, te je potrebno odabrati gušće bijele pamučne čarape. Sve izvođačice bile su povezane u svilene marame *svilnaše* na način da je prethodno na tjeme postavljen karton koji je pretpostavljam trebao zamijeniti rečičko oglavlje udane žene *snaha*. Vezano za prije rečeno, navedeno oglavlje nije prikladno nositi uz nošnje Jamnice. Jamničko oglavlje udane žene se ipak razlikuje oblikom od rečičkog. Umjesto navedenog pokušaja prezentiranja rečičkog oglavlja, preporučio bih na obje varijante rađe koristiti kašmirski crveni rubac koji se poveže odzada.

Kako je mogućnost nabavke muških rečičkih nošnji komplicirana opravdano je što su muški članovi (plesaći i svirači) nastupili u gaćama i košuljama od domaćeg bijelog platna te crnom prsluku. Obuća kod plesača opanci *kajišari* te čizme kod članova tamburaškog orkestra korektni.

7. Hrvatsko kulturno društvo Braće Radića (Folklorna družina Jurjaši)

Folklorna skupina

Lađevačke mačkare

Pravo je osvježenje na sceni vidjeti nošnje koje pripadaju lokalitetima koje često ne vidamo, odnosno, vidjeti odjevne kombinacije koje pripadaju pokladnom prurušavanju. Iako se radi o pokladnom odijevanju gdje bi određene neurednosti, "šlamapovosti" i slično bile poželjne jer bi doprinosile "maškaranom izričaju" ovu izvedbu ipak moram gledati kroz postavljena scenska pravila nošenja narodne nošnje. Više pažnje potrebno je općenito posvetiti urednosti: usklađivanju donjeg ruba sukanja među plesačicama, načinu vezivanja pregača (vezice kojom se pregača sveže potrebno je spremiti da se ne vide) te načinu uređenja tradicijske frizure. Kod tri plesačice dio maske (ručnik) koji prekriva glavu je do kraja izvedbe skliznuo s tjemena. Masku je potrebno bolje pričvrstiti. Muške nošnje pravilno obučene i lijepo nošene.

8. Kulturno umjetničko društvo Vrhovje župe Dubranec

Folklorna skupina

Djevojčica kolo vodi- pjesme i plesovi turopoljskog kotara Polje

Ženski dio folklorne skupine nastupio je odjeven u tri inačice narodne nošnje Turopolja. *Pisanke* s kožuhom, svilom izvezene ili otkane novije varijante nošnji sa svilenim kaputićima *cabajkama* te varijanta nošnje s *modrim* vezenim *lajbekom*. Sve tri inačice su dobro nošene, veličina koje odgovaraju tjelesnoj građi izvođača te ispravno odjevene. Dužine *rubača* dobro usklađene, potrebno je još malo pažnje posvetiti usklađenju dužina unutar pojedinog kompleta- pojedine pregače bile su duže od *rubača*. Kose pravilno uređene te sva oglavlja (*poculica, plemenitaška poculica, partica, mašlin*) ispravno postavljena. Kosu kod djevojke koja je nosila *particu* urediti na tradicijski prihvatljiviji način, odnosno ukoliko nije bilo dovoljno kose za formiranje frizure to oglavlje dodijeliti drugoj plesačici.

Plesači su odjenuli mušku plemenitašku odoru sastavljen od hlača, prsluka te kaputa *mentena*. Članovi orkestra nastupili su u košulji i gaćama od domaćeg bijelog platna, prsluku ukrašenom metalnim zakovicama te su se opasali remenom. Odabir obuće i kod muških i ženskih članova pravilan. Uz varijantu ženske nošnje sa *modrim* vezenim *lajbekom* bolje bi pasali obojci i opanci *kajišari*.

9. Kulturno umjetničko društvo Sesvete

Folklorna skupina

Rasti, rasti fijolica- pjesme i plesovi Zelinskog prigorja (praizvedba)

Mnogobrojna folklorna skupina (23 plesačice, 3 plesača, 9 svirača) izvela nam je pjesme i plesove Zelinskog Prigorja. Cjelokupno gledano sve nošnje su bile pravilno pripremljene za scenski nastup, veličine koje odgovaraju tjelesnoj građi izvođača, donji rubovi ženskih *rubača* bili, s obzirom na vrlo veliki broj ženskih izvođača, odlično usklađeni te pravilno podobučeni. Svega su dvije ili tri pregače neznatno odskakale svojom dužinom. Ženske frizure pravilno uređene te sva prikazana oglavlja (*poculice* i svileni rupci) ispravno nošena. Pripaziti na način vezivanja crvenih ukrasnih vrpca kako se do kraja izvedbe ne bi odvezale. Posebnu pažnju treba skrenuti na ukupan broj ženskog ruha i pravilno kompletiranje svakog kompleta što ne bi bilo moguće bez predanog angažmana članova zaduženih za narodne nošnje. Isto tako imali smo priliku vidjeti i dva modaliteta ženskog, ali i muškog ruha. Solistica koja pjeva pjesmu "Ružmarine" obučena je u noviji sloj narodne nošnje Zelinskog Prigorja gdje je gradska moda izvršila još veći utjecaj koji se u ovom primjeru očituje u nošenju strukiranog haljetka te niskih cipela na vezanje. U skladu sa solisticom odjeven je "po zadnjoj modi" i njezin par.

Orkestar i ostatak plesača obučeni u standardno muško Zelinsko ruho sastavljeno od gaća i košulje od domaćeg platna, crnog prsluka, opasanog remena, čizama te šešir kod plesača.

10. Kulturno umjetničko društvo Bukovac

Folklorna skupina

Stara majka- pjesme i plesovi Zagorja (praizvedba)

Odabrane zagorske nošnje su dobro pripremljene za scenski nastup, veličina su koje odgovaraju tjelesnoj građi izvođačica te su lijepo nošene. Iako su globalno gledajući nošnje bile dobrih duljina kod pojedinih kompleta je potrebno uskladiti dužinu *rubače* i pregače, odnosno još malo pažnje posvetiti međusobnom usklađivanju duljina *rubača* među plesačicama kako bi slika bila besprijekorna. Dijelovima kojima je bilo moguće naglasiti osobnost izabrani su kao

jednoobrazni. Temeljno ruho kod svih plesačica je nadopunjeno kožnatim remenom te crvenim rupcem koji je lijepo i pravilno povezan. Svakako treba pohvaliti i pravilno odabran tradicijski nakit. Nažalost se negdje oko sredine izvedbe jedna niska odvezala i pala na pod gdje je stajala do kraja. Pohvala plesaču koji ju je bar na kraju izvedbe podigao.

Muške zagorske nošnje uobičajene kombinacije- čizme, *gaće* i košulja od domaćeg bijelog platna, crni čojeni prsluk, kožnati opasani remen te šešir kod plesača. Nošnje su veličina koje odgovaraju tjelesnoj građi izvođača te su ispravno odjevene.

11. Plesno vokalna skupina Ethnotine

Alternativna folklorna skupina

Paška čipka (praizvedba)

I ovaj put su se Ethnotine predstavile u zanimljivom kostimu s autorskim potpisom koji inspiraciju nalazi u narodnoj nošnji. Za razliku od prijašnjih kombinacija ovaj put smo imali priliku vidjeti dvije novosti: ogavlje te korištenje narodne nošnje u njezinom izvornom obliku.

Jedna djevojka je nosila nošnju grada Paga. Nošnja je pravilno odjevena, no oko načina postavljanja ogavlja *pokrivace* bi trebalo još malo poraditi. Način postavljanja- povijanja *pokrivace* je ispravan, no njezin konačni oblik ne bi smio rezultirati da se *pokrivaca* uz lice lomi. Ukrasne igle *špiode* su se zaticale po srediti *pokrivace* kako bi učvrstile gornji za donji dio *pokrivace*.

Ostatak plesačica odjeven je u kostime inspirirane paškom nošnjom tj. paškom čipkom. Kostimi su veličina koje odgovaraju tjelesnoj građi izvođačica. Duljine čipkanih suknji trebalo bi malo bolje uskladiti u duljini. Iako se radi o autorskoj viziji, predložio bih da suknja ispod čipkane bude približno podjednake duljine kao čipkana bijela suknja. Djevojke su nosile stilizirano ogavlje koje me je svojom "mekoćom" i načinom padanja niz vrat/ leđa podsjetilo na zaboravljen nekadašnji način slaganja *pokrivace* kada se ona nije škrobila.

Kod članica orkestra potrebno je uskladiti duljinu crnih sukanja te način uređenja kosa.

Tomislav Brekalo